

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА**

А. В. Хмельков

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

ПІДРУЧНИК

Харків – 2017

Рецензенти:

Г. М. Азаренкова – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Харківського навчально-наукового інституту Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи»;

В. В. Глущенко – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та кредиту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

М. А. Латинін – доктор державного управління, професор, завідувач кафедри економічної політики та менеджменту Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 10 від 27.06.2017 р.)

Хмельков А. В.

X 65 Державний фінансовий контроль : підручник / А. В. Хмельков. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 228 с.

ISBN 978-966-285-436-7

Підручник підготовлено відповідно до навчальної програми з дисципліни «Державний фінансовий контроль». За допомогою теорії розкривається сутність державного фінансового контролю та його структурних елементів: суб'єктів, об'єктів, предмета, видів, форм і методів. Прикладний зміст полягає у застосуванні набутих теоретичних знань до розв'язання складних задач і проблем під час функціонування суб'єктів державного фінансового контролю. Досліджено та проаналізовано національне законодавче підґрунття та досвід міжнародних інституцій щодо питань функціонування державного фінансового контролю. Підручник сприяє у набутті здобувачем вищої освіти, фахових компетентностей з такої галузі професійної діяльності, як державний фінансовий контроль.

Підручник буде корисним для здобувачів вищої освіти з галузі знань «Управління та адміністрування», науковців, фахівців у сфері державного фінансового контролю та працівників фінансових служб підприємств, установ, органів державної влади і місцевого самоврядування.

УДК 35.072.6:336.131 (075.8)

ISBN 978-966-285-436-7

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017

© Хмельков А. В., 2017

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ЧАСТИНА 1. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ	7
РОЗДІЛ 1. ІНСТИТУТ КОНТРОЛЮ	8
1.1. Інституціоналізація контрольної функції фінансів.....	9
1.2. Державний фінансовий контроль та його система.....	13
Бібліографічний список до розділу.....	21
РОЗДІЛ 2. ВИДИ, МЕТОДИ ТА ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	24
2.1. Методологічне обґрунтування виду державного фінансового контролю.....	25
2.2. Форми державного фінансового контролю та їх взаємозв'язок з іншими структурними елементами системи контролю.....	26
2.3. Метод контролю та його: способи, прийоми, інструментарій.....	28
Бібліографічний список до розділу.....	41
РОЗДІЛ 3. Агенти інституту контролю та їх предметно-об'єктна сфера впливу	43
3.1. Диференціація фінансових інститутів держави на інституційні групи: агенти інститут контролю й інші.....	44
3.2. Предмет та об'єкт впливу агентів інституту контролю.....	53
3.3. Структура та обсяги фінансових порушень із предметом контролю.....	78
Бібліографічний список до розділу.....	86
РОЗДІЛ 4. НАДНАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА З ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	93
4.1. Наднаціональні інститути з питань фінансового контролю та представництво України в них.....	94
4.2. Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю – INTOSAI: її роль у розбудові та вдосконаленні державного фінансового контролю.....	96
4.3. Методологічні розробки Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI).....	98
4.3.1. Міжнародні стандарти для вищих органів фінансового контролю (ISSAI).....	100
4.3.2. Керівництво INTOSAI з сумлінного управління (INTOSAI-GOV).....	104
Бібліографічний список до розділу.....	109

РОЗДІЛ 5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ.....	112
5.1. Впровадження державного фінансового контролю: теорія та практика.....	113
5.2. Законодавчі межі державного фінансового контролю.....	114
Бібліографічний список до розділу.....	128
 РОЗДІЛ 6. СУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ.....	132
6.1. Суб'єкт державного фінансового контролю, який діє від імені Верховної Ради України.....	133
6.1.1. Розвиток та формування контрольної діяльності Рахункової палати України.....	133
6.1.2. Повноваження і методи контролю Рахункової палати.....	137
6.2. Суб'єкт державного фінансового контролю, уповноважений Кабінетом Міністрів України.....	144
6.2.1. Етапи становлення Державної аудиторської служби України.....	144
6.2.2. Компетенція і методи контролю Державної аудиторської служби України.....	146
Бібліографічний список до розділу.....	157
 РОЗДІЛ 7. КВАЗИСУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ.....	162
7.1. Квazисуб'єкт попередньої форми контролю.....	163
7.2. Квazисуб'єкти внутрішнього виду контролю.....	167
7.2.1. Передумови створення та етапи функціонування внутрішнього виду контролю в Україні.....	168
7.2.2. Функціонування, звітування та оцінювання квazисуб'єктів внутрішнього виду контролю.....	171
Бібліографічний список до розділу.....	176
 РОЗДІЛ 8. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АУДИТОРА/РЕВІЗОРА.....	180
8.1. Морально-етичні цінності інституту контролю.....	181
8.2. Впровадження професійної етики агентами інституту контролю в Україні.....	185
Бібліографічний список до розділу.....	188
 ЧАСТИНА 2. СИСТЕМА ДІАГНОСТИКИ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	189
РОЗДІЛ 1. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ДІАГНОСТИЧНИХ ЗАВДАНЬ.....	190
1.1. Характеристика діагностичних завдань та поради з застосування діагностичних завдань під час самостійної роботи.....	191
1.2. Індивідуальне завдання.....	193
1.2.1. Інструкція з виконання індивідуального завдання.....	194
1.2.2. Перелік та варіанти індивідуальних завдань.....	203
1.3. Контрольні питання.....	209
Бібліографічний список до розділу.....	212
 РОЗДІЛ 2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	213
2.1. Підґрунтя та вимоги до оцінювання результатів навчання.....	214
2.2. Критерій оцінювання поточного контролю.....	215
2.3. Критерій оцінювання підсумкового контролю.....	216
Бібліографічний список до розділу.....	218
 ДОДАТКИ.....	219